

Яковлева М. О.

студентка 4 курсу 6 групи

Інституту підготовки слідчих кадрів для
МВС України Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК

Міжнародний захист прав жінок – це інститут міжнародного права, що представляє собою сукупність договірних норм, що регулюють співробітництво держав з метою загальної поваги і дотримання, забезпечення і захисту прав жінок в усіх сферах життя.

Знайомство з міжнародними документами щодо захисту прав жінок є актуальною і необхідною умовою ефективної діяльності жіночих неурядових організацій, оскільки, будучи невід'ємною частиною прав людини, права жінок не реалізуються повною мірою ні в одній державі. Це великою мірою зумовлено традиційним підходом до ролі жінки у суспільстві. Незважаючи на прийняття цілої низки міжнародних договорів у сфері прав людини жінок, жінки в усьому світі піддаються різного роду дискримінації.

Головним центром забезпечення і захисту прав жінок є система ООН, вся діяльність якої розвивається у наступних напрямках: висвітлення про становище і роль жінок у суспільстві, нормотворчість, тобто розробка і підписання державами міжнародних договорів, контроль за здійсненням державами взятих на себе зобов'язань.

У Статут Організації Об'єднаних Націй були включені чіткі і вичерпні положення, що стосуються принципу недискримінації. Статут ООН посиляється на "рівноправність чоловіків і жінок" і вимагає "заохочення і розвитку поваги до прав людини і основних свобод для всіх без розрізнення статі (ст. 2). Одним з перших кроків Організації було прийняття 10 грудня 1948 р. хартії прав людини, – Загальній декларації прав людини.

У системі ООН більшість заходів, спрямованих на реалізацію цього принципу, були розроблені в Комісії зі становища жінок – функціональної

комісії Економічної і Соціальної ради ООН. Комісія була створена резолюцією 11 (II) Ради 21 червня 1946 р. У її склад входять по одному представнику від кожної з держав – членів ООН. До функції Комісії входять підготовка рекомендацій та доповідей Раді по захисту прав жінок у політичній, економічній та соціальній сферах і в галузі освіти, надання рекомендацій Раді по термінових проблемах у галузі прав жінок в цілях втілення в життя принципу рівноправності чоловіків і жінок, а також розробка пропозицій щодо здійснення таких рекомендацій. Первісна увага Комісії була зосереджена на забезпеченні юридичної рівності чоловіків і жінок. Пізніше, прагнучи повніше здійснити свої повноваження, Комісія розширила свій порядок денний, яка стала включати ряд питань, що належать до прав жінок. Згодом ООН було прийнято понад 100 документів, спрямованих на встановлення гендерної рівності.

Наприклад у 1993 р. було прийнято два важливих міжнародних документа, спрямованих на досягнення гендерної рівності. Це Віденська декларація і Програма дій, що прийняті Всесвітньою конференцією з прав людини, яка відбулася в столиці Австрії у 1993 р.

Конференції з прав жінок

Перша всесвітня конференція зі становища жінок була скликана в Мехіко в 1975 році. Цей рік був оголошений Міжнародним роком жінки з метою нагадати світовій спільноті про те, що дискримінація щодо жінок продовжувала залишатися невирішеною проблемою в багатьох країнах світу. Конференція, поряд з оголошеним за її вимогою та ініціативи ООН п'ять місяців потому Десятиліттям жінки ООН, стала початком нової ери в світовому прагненні сприяти поліпшенню становища жінок шляхом всесвітнього діалогу. Почався процес набуття досвіду, що включив в себе дискусії, переговори, постановку цілей, визначення перешкод та аналіз досягнутих успіхів.

Друга всесвітня конференція зі становища жінок скликана в Копенгагені в 1980 році для аналізу і оцінки виконання Всесвітнього плану дій 1975 року. Представники 145 країн-членів ООН прийшли до одностайної ду-

мки про досягнення значного прогресу в цій області. Уряд і світове співтовариство досягли успіхів на шляху до досягнення цілей, поставлених п'ять років тому в Мехіко. Для вирішення цих проблем у Копенгагенській Програмі дій закликається до прийняття більш суттєвих державних заходів щодо забезпечення прав жінок на власність і управління майном, а також щодо розширення прав жінок на спадкування, опіку над дітьми і зміну громадянства. Делегати Конференції також вимагали покінчити зі стереотипами в поглядах на жінку.

У 1985 році скликана Третя Всесвітня конференція зі становища жінок (Найробі, Кенія) – «Всесвітня конференція для огляду і оцінки досягнень Десятиліть жінки ООН; рівність, розвиток і мир». Багато з 15000 представників неурядових організацій, що взяли участь в паралельному Форумі НУО, поставилися до конференції як до акту "народження мирового фемінізму". Жіночий рух, розділений політичними і економічними реаліями на конференції в Мехіко, тепер став міжнародною силою, об'єднаної під прапором рівності, розвитку і миру. Рівність стала розглядатися не просто як правове поняття, тобто ліквідація дискримінації, але і як рівність прав, обов'язків і можливостей для участі жінок у процесі розвитку не тільки в якості користувачів його благами, але і в якості активної діючої сили.

У 1995 році в Пекіні в рамках ООН відбулася Четверта Всесвітня конференція зі становища жінок. Вона затвердила Пекінську декларацію. Декларація закріпила стратегії щодо поліпшення становища жінок, викладені в рекомендаційному документі – Пекінській Платформі дій. Країни-члени ООН взяли зобов'язання, зафіксовані в Пекінській Декларації, і несуть відповідальність за здійснення запропонованих стратегій.

Щодо нашого сьогодення, то можна відмітити, що 11.03.2015 року Депутати закликали ООН сформувати групу для збору фактажу порушення прав жінок на Донбасі. Українська делегація жінок-депутаток під час зустрічі з першим помічником Генерального секретаря ООН Іваном Шимоновичем звернулася до представника ООН з пропозицією сформувати спеціальну гру-

пу експертів, які допоможуть в зборі фактажу, свідчень і інформації про порушення прав жінок та насильства над ними. Ірина Геращенко, Марія Іонова та Ірина Луценко, які були присутні на зустрічі, закликали верховного представника ООН збільшити гуманітарну допомогу Україні, зокрема для подолання наслідків війни, розв'язаної на Донбасі і для вирішення проблем переселенців. Делегати також поінформували про порушення мінських угод бойовиками і необхідності посилення моніторингових та гуманітарних місій, які в тому числі будуть фіксувати порушення прав людини, зокрема жінок і дітей, на Донбасі. Також вони розповіли, що будуть наполягати на якнайшвидшій ратифікації Стамбульської конвенції Верховною Радою, приєднання до якої також створить додаткові механізми захисту прав жінок та дітей від насильства. На думку жінок-політиків, сьогодні Україна повинна активізувати роботу по збору і систематизації доказів порушення прав людини, знущання і жорстокості по відношенню до дітей та жінок на Донбасі. Політики розповіли про визначну роль жінок у миротворчих процесах в Україні, про героїчну роботу волонтерок, жінок, які допомагають армії та переселенцям.

Отже, можна зазначити, що ООН є потужною організацією, яка виступала і виступає за посилення ролі жінок на мировій арені.

*Науковий керівник: канд. юрид. наук, доц. кафедри міжнародного права
Кудас І. Б.*